

L'ESPERIT DELS DIES

La batalla de Prats Molló (1)

Ningú no negarà a Josep Fontbarnat la traça de posar títols suggestius. Quin títol, en efecte, no se sent temptat, almenys per uns moments, de fullejar un llibre amb un títol com el que encapçalava aquesta nota? El perill, naturalment, de títols així és el de defraudar el lector. Josep Fontbarnat no el defraudava, però. Els records que recull dels preparatius d'una batalla que no arriba a donar-se, malgrat el no tenir gaire relleu dramàtic, ens inspiren prou simpatia, tenen prou interès per a captivar-nos. De fet és l'acte més vril que ha portat a cap el catalanisme militant. I cal convenir amb En Fontbarnat que si fou una batalla virtualment perduda per als catalans, fou guanyada davant el món civilitzat. Fou el pas més important per a internacionalitzar el nostre problema.

El volum és completat per altres reportatges de fets que lliguen l'autor amb la figura atívida de Macià; per records i anècdotes de catalans que Fontbarnat ha conegut en l'exili. En aquests reportatges sovint les penallitats hi són narrades amb humor. De vegades, però, la dolor hi

ta esclatar un sarcasme sec, violent i efímer. En altres moments el contacte amb la terra catalana, amb coses o amb amics de Catalunya, posen sentimental o melangios l'autor del llibre. Fins hi esdevé poeta.

No obstant, la impressió que dona el llibre és la d'esser escrit d'una manera nerviosa i apressada: notes redactades adalderament, en una cambra d'hotel, potser damunt la motxilla, amb una certa temença que el record no s'esbravi.

Sobretot ningú no hi endevinarà cap intenció de maquillatge literari. No obstant, l'estil és bell. Si monsenyor Jourdain parlava en prosa sense saber-ho, no s'esdevindrà que Fontbarnat és un fi i sensitiu estilista sense ni haver-hi sospitat?

GUIMERA

Crec, naturalment, que el millor de l'esperit d'un escriptor cal cercar-ho en les seves obres cabdals. Però per conèixer l'home, per conèixer-lo en les seves febleses, en els seus gustos casolans, en les seves manies, res segurament ni hi ajudarà tant com el seu epistolari. És clar que hi ha epistolaris en els quals l'escriptor agafa un posat a propòsit per a la posteritat. Fins la deixadesa del llenguatge és pos-

sible que sigui en alguns casos un artífici més. Això s'esdevé, però, en epistolaris canviats entre dues altes personalitats. Són epistolaris com, per exemple, el de Menéndez Pelayo i Valera, publicat no fa molt per la C. I. A. P. I no volem dir que els tals epistolaris no tinguin valor literari, el valor que li donen opinions que compromisos o conveniències de moment, condemnen al secret. Es en els epistolaris dels grans homes dirigits als seus familiars, als seus íntims, a tots aquells amb els quals han estat lligats momentàniament per un compromís, per un afer, per necessitats editorials o d'indòles semblants, els que millor ens presenten l'home en la seva intimitat. D'aquesta mena és l'epistolari d'Angel Guimerà, que acaba de publicar l'Editorial Barcino en la seva Col·lecció d'escriptors catalans moderns.

Aquells que no hagin conegut Guimerà, el primer que els sorprendrà, en llegir aquest epistolari, és de trobar-hi tants detalls de bonhomia, de dolor, d'ingenuitat. Com?, ens diuen. Aquest home que escriu en un estil tan familiar, tan arraneratament, fins de vegades tan a ras de terra, és el mateix escriptor que en adreçar-se al públic fulminava el llamp?

L'encís del llibre, però, no és solament la de fer esdevenir familiar una figura cantellada i granítica, que un home no sap estar-se d'imaginar embolcallada de porpra. És el de presentar-nos també, amb una igual familiaritat, una pila de figures i d'aspectes interessants de la nostra renaixença literària i política.

MALLORCA

Hi ha noms geogràfics que només de pronunciar-los us fan somniar. Mallorca és un d'aquests noms. Tots hi pensem com en un dels més rars i meravellous paradisos de la terra. I quin turista, quin aventurer, quin poeta, quin simple somnador no s'ha acostat o desitjat d'acostar-se al seu recer?

Mallorca Els ulls se'ns amaren de blavor només de pensar-hi; blavor transida del cel, blavor espessa de les aigües profundes, blavor enyoradissa de les seves cales tan miraculosament asserenades.

Després d'aquest somni de blavor no sabem, però, quin record de Mallorca preferim. No sabem quin visió la caracteritza més. És la visió delicada — nacre i rosa — d'un camp d'ametllers tots florits? És l'evocació bíblica d'unes oliveres seculars? És el paisatge encara més llaut, més mediterrani, d'uns xiprers i d'uns tarongers que us embriegen amb la seva sentor forta? És la gràcia insospitada, arcaica, d'uns molins blancs, immòbils, les ales com trencades, sota el cel?

Aquells, però, que de la natura en preferixim més que les coses amables, plàcides, les espectaculars, les meravellous, hi trobaran records tan sorprenents com les coves del Drac i d'Arrià. Paratges interiors, fantàstics: per quina fantasia dan-tesca heu estat somnats?

Altament l'art no ha deixat pas orfena Mallorca. Però els edificis civils i religiosos de Palma són prou famosos per a fer-ne una evocació en una nota lleugera. Pal·mal, recó ben evocador de l'art i de la bellesa. Hi

ha carretons que són una mostra dels estils més diversos: al una escalinata gòtica, enllà una finestra plateresca, un arc gòtic...

Però a ve, potser direu, aquesta evocació? Acabo de fullejar una "Guia gràfica de Mallorca" (2), confeccionada sota la direcció de Costa Ferrer. I unes dades concretes — text castellà i anglès — i unes fotografies clares m'han deixat el pensament amarat de la bellesa de Mallorca.

I, encara, al través d'unes fotografies, d'unes fotografies de facies prestigioses, enclavats alguns ran de la mar blava, entre pinèdres profundes, hem endevinat com, és avui, l'illa d'Or, "la seva llatina de totes les illes", d'acord amb el turista, per al que hi vol passejar l'amor, la curiositat o el tedí.

LA RAMBLA DE CATALUNYA, desitjosa de veure damunt les seves pàgines els noms de més prestigi de les democràcies catalanes, ofereix avui als seus lectors, honorada, la col·laboració de Manuel Serra i Moret.

No ens cal subratllar la enigmàtica personalitat intel·lectual i política de Serra i Moret. Llargues anyades d'estudi, d'actuació, d'experiència han fet d'ell una gran consciència europea a Catalunya i una de les mentes més destacades, amb la qual caldrà comptar entre les primeres davant dels problemes que l'esdevenidor, fatalment, portarà en el primer pla de les realitats col·lectives.

El ministre de Finances, en una nota recent justificativa de les mesures adoptades pel Govern per tal d'impedir la baixa de la divisa monetària, deia molt encertadament que tractant-se d'un problema nacional que excedeix a les esferes de la política era necessari que tots els ciutadans exposessin la seva opinió a l'objecte de contenir l'agreuament del mal i poder trobar una solució adequada. Anem a complaure el ministre i a complir un deure de ciutadania que considerem ineludible malgrat del risc evident que comporta exposar un criteri simple i lleial enfront de situacions extremadament delicades.

Tots sabem que la moneda no és altra cosa que un instrument de canvi. Per tal no s'alteri la seva valor representativa és necessari que mantingui la seva condició de mercaderia sana i que la suma en circulació no excedeixi el volum normal de transaccions de valors i mercaderies d'un país determinat. Aquestes condicions no són matemàticament previsible, i la potencialitat de riquesa de certs països ha donat lloc a la circulació fiduciària i altres infinites operacions de crèdit basades simplement en la garantia de la moneda com a mercaderia.

Un stock de metall fi és la cobertura de tot aquest paper i de tots aquests signes de crèdit públic que serveixen per a múltiples especulacions que en nombrosos casos no tenen cap contacte amb la realitat de les coses. Tothom afirma que la moneda espanyola és una mercaderia sana, que la seva garantia en or i plata és superior a la de molts països que han adoptat el patró or i que el volum en circulació no excedeix les necessitats.

ha carretons que són una mostra dels estils més diversos: al una escalinata gòtica, enllà una finestra plateresca, un arc gòtic... Però a ve, potser direu, aquesta evocació? Acabo de fullejar una "Guia gràfica de Mallorca" (2), confeccionada sota la direcció de Costa Ferrer. I unes dades concretes — text castellà i anglès — i unes fotografies clares m'han deixat el pensament amarat de la bellesa de Mallorca.

I, encara, al través d'unes fotografies, d'unes fotografies de facies prestigioses, enclavats alguns ran de la mar blava, entre pinèdres profundes, hem endevinat com, és avui, l'illa d'Or, "la seva llatina de totes les illes", d'acord amb el turista, per al que hi vol passejar l'amor, la curiositat o el tedí.

DOMÈNEC GUANSE

(1) Editorial Proa.
(2) Llibreria Catalònia.

En un diari que encara es publica escrit en català hi ha una secció que signa un tal "Roger". Això

de... entre altres coses, el pseudònim del senyor Navarro i Costabella.

Doncs, mai diréu quin cosa ha descobert el senyor Navarro i Costabella en un article de la seva acreditada secció? Aquesta:

"I podeu trobar, encara, els senyors que volen sostenir un partit revolucionari dintre la legalitat; ignoren que una agrupació política, des del moment que es confessa revolucionària, o sigui que declara la guerra al règim constituït, deixa d'esser legal."

Veritat que és interessant? L'home ho afirma molt seriósament i es veu que està positivament convençut del que escriu.

Caldrà prendre'n nota. De periodistes així no en surten cada dia. I més si es té present que el senyor Navarro és igualment capaç d'arribar a una conclusió política tan general com de batre el record de dinar i sopar de franc durant un any seguit, perferència aconseguida durant l'Exposició en lluita amb una pila de contrincants de talla.

I senyor Estrada — el senyor Estrada és el ministre de Justícia, recordeu? —, aquell mateix que va cridar va fer aquella frase de la luna i les responsabilitats, ara ha declarat unes coses molt curioses.

"Yo creo firmemente — ha dit — que absolutament todos aquellos que visten corbata, los grandes núcleos sociales que tienen un justo concepto de la responsabilidad, deben ver el peligro."

del mercat ni se separa de les proporcions adequades a les operacions transaccional de la riquesa del país. Acceptem com una veritat aquestes assercions, encara que consultant estadístiques d'altres països podríem discutir si la suma en circulació és o no excessiva. Però això no és una qüestió de gran importància. El fet és que la moneda espanyola, sense violar les regles generalment acceptades com a garantia d'una divisa nacional, però valor cada dia i ha traspassat ja el terme de colitzar-se en els mercats internacionals per menys de la meitat de la seva valor nominal. Si el Govern i els tècnics han esgotat els recursos de què disposen i la gravetat de la situació s'accentua sense

parar i els ihusos no perdien l'optimisme. Poca gent es deturava a meditar que aquell comerç escandalós no representava riquesa, sinó el dessagnament financer del país i la marcadament decisiva a la incipient producció nacional.

Va consumir-se la catàstrofe i hem de pagar-la. Podem calcular aproximadament el dany infert al país. El que no trobem enlloc és la riquesa creada durant aquest set anys. El balanç és total i decisivament desfavorable. El pressupost de l'Estat ha assolit xifres que depassen la suma global del comerç exterior i de ruina. El deute públic, les classes passives, l'exèrcit, la marina, la clerecia, la policia, les lluites civils, absorbeixen tot el dividend nacional i no deixen lloc a la creació de riquesa ni a la conservació de l'existent. Resten reserves monetàries mentre la riquesa resta exhaurida i anihilada. Per a xò la moneda no té preu, perquè no és un signe de riquesa, i encara la seva exigua representació resta minvada pel pànic dels que presenten que arriba l'hora de passar comptes i canvien les pessetes a qualsevol preu per divises estrangeres.

Aquesta és la veritat mra i crua. L'ònia de la pesseta és l'agonia del règim. No és el poble famolenc, perseguit i vexat el que ha llançat a perdre la valor de la moneda espanyola. És el règim que ha decorat el país, que s'ha inflat monstruosament, que està a punt de rebentar d'apoplexia, el que es dreça sobre un poble esquímat i miserable i el que tots els països del món contemplan amb la certesa de la seva pròxima fi. Cap home ni cap govern no podrà restablir la confiança en la vitalitat del país mentre els seus destins continuen en mans dels que l'han portat a la catàstrofe. El dia que la llegenda de la nostra moneda encunyada expressi la voluntat del poble i contingui la paraula República, la pesseta reaccionarà ràpidament i sabrem quin és la seva valor real en el mercat internacional de canvis.

M. SERRA I MORET

esperança de remei, just és que el Govern requereixi el concurs de l'opinió pública i que els que formen entre el públic exposen la nostra opinió sincera sobre una qüestió de tanta transcendència.

Tres anys ençà, en ocasió d'una conferència nostra, el delegat de l'autoritat va suspendre el nostre discurs perquè annuicàvem tot el que està passant. S'leconomia d'Espanya havia estat extraordinàriament castigada des de la Restauració i d'una manera especial per la política econòmica d'hommes nefastos com Maura i Cierva, si creixia el deute amb una acceleració molt superior al desenvolupament de la riquesa del país, és molt natural que co que els economistes anomenen el dividend nacional s'anés apurant i el poble donés continuament mostres de malestar per no poder suportar el pes feixenc que gravitava damunt les seves espalles. Després dels desastres del Marroc, coincint amb el redreçament dels països més castigats per la guerra mundial, la situació d'Espanya es feia insostenible i només un remei heroic, un miracle, podia salvar-la. Itàlia va donar l'exemple i Espanya va seguir-lo. Només que, si donet era el remei, encara eren pitjors els cirurgians que havien d'aplicar-lo. Va venr la dictadura per a salvar les institucions a costa del país i el país va enforçar-se. El cataclisme moral fou greu, però el cataclisme econòmic és irreparable.

No és necessari ésser tècnic, ni posseir il·lums intel·lectuals superiors a les del sentit comú, per a donar-se compte que un país no se sa va arrabassant els diners del poble a cops d'estaca. Paralelment a aquesta qüestió incògnita i desconcertada, creixia el deute públic en proporcions fantàstiques. L'Estat, les Diputacions, els Municipis, les Càlces especials creades amb la garantia del Tresor, tothom s'endutava a raig fet, sense mesurar la capacitat de crèdit de les respectives institucions, ni la capacitat contributiva del poble, ni la rantesa de la riquesa creada. El diner aflluia sense

Muy señor nuestro y de nuestra más alta consideración: Esta Directiva, en nombre de sus numerosos asociados, envía por mediación de usted, su más franca y cordial adhesión al venerable patrio Macià, protestando de la conducta observada por las autoridades en su persona, y hacer extensiva la protesta a cuantas arbitrariedades se hayan cometido sobre el particular.

Le desea salud y libertad, por la Directiva.

El presidente,
P. de Tarradellas

Eh, quin frase, aquesta de la corbata i el "peligro"? Però alerta, senyor Estrada, alerta! No es refi gaire amb això de les corbates. Als de França els deien "sens-culottes" i vostè ja sap la feina que van fer!

Cada matí, a l'jutjat del Sud del Palau de Justícia, que és el que entén en això que se'n diu en "delitos de imprenta", hi ha des de fa uns quants dies una lluita cua de periodista, tipògrafs, directors autèntics, directores de pàl·la, conferenciants, etc., etc. Cada dia plouen les denúncies, i l'jutjat no s'enten de feina. I hi ha periodista o regent d'impremta que fa més de quinze dies seguits que compareix a declarar, citat pel jutjat.

En Balldà, el regent de "La Publicidad" treu foc pels queixals. I no és per menys. L'home se'n va al jutjat que sempre són les cinc o les sis del matí, i ara, apil·la'l cada dia a les dues perquè s'ha d'anar al jutjat.

Ja ho va dir el jutge. L'altre dia: —Hi me, sap què he pensat? Que ja vindrà, fix, un cop, cada mes. Vostès fan una llista de totes les declaracions que necessiten de mi i ja les faré totes aquell dia. Vostès s'estalviaran feina i jo podré dormir, que bé ho necessito.

En Peyró, de la "Sol", és un dels concurrents fixos a la "Penya" del jutjat del Sud. És secretari i el "senyor Peyró" coneixen i to és per aquí, "senyor Peyró" per allà. —Ja no caldrà que me'n mogui —deia l'altre dia—. Em portaré una

taula per a escriure, el llibre i el material, i així tot es quedarà a casa... I els articles ja els ensenyarà el fiscal abans d'enviar-los al diari.

Una cosa ja no és massa nova, però serà bo de recordar-la: els familiars de diversos altíssims promes (serà qüestió de buscar, amic Fabra, una altra paraula que substitueixi això de "prohom") parlen habitualment en llengua castellana, adue en la vida íntima.

Ens una mica trist. I, sobretot, no té cap mèrit, perquè està a l'abast de la colònia estuècia més atornada d'aquest món.

Ara que ens ha d'aconseguir una mica pensar que els "prohoms" ho fan per la concòrdia.

Tot sigui per la concòrdia. Amén.

L'agonia de la pesseta

parar i els ihusos no perdien l'optimisme. Poca gent es deturava a meditar que aquell comerç escandalós no representava riquesa, sinó el dessagnament financer del país i la marcadament decisiva a la incipient producció nacional.

Va consumir-se la catàstrofe i hem de pagar-la. Podem calcular aproximadament el dany infert al país. El que no trobem enlloc és la riquesa creada durant aquest set anys. El balanç és total i decisivament desfavorable. El pressupost de l'Estat ha assolit xifres que depassen la suma global del comerç exterior i de ruina. El deute públic, les classes passives, l'exèrcit, la marina, la clerecia, la policia, les lluites civils, absorbeixen tot el dividend nacional i no deixen lloc a la creació de riquesa ni a la conservació de l'existent. Resten reserves monetàries mentre la riquesa resta exhaurida i anihilada. Per a xò la moneda no té preu, perquè no és un signe de riquesa, i encara la seva exigua representació resta minvada pel pànic dels que presenten que arriba l'hora de passar comptes i canvien les pessetes a qualsevol preu per divises estrangeres.

Aquesta és la veritat mra i crua. L'ònia de la pesseta és l'agonia del règim. No és el poble famolenc, perseguit i vexat el que ha llançat a perdre la valor de la moneda espanyola. És el règim que ha decorat el país, que s'ha inflat monstruosament, que està a punt de rebentar d'apoplexia, el que es dreça sobre un poble esquímat i miserable i el que tots els països del món contemplan amb la certesa de la seva pròxima fi. Cap home ni cap govern no podrà restablir la confiança en la vitalitat del país mentre els seus destins continuen en mans dels que l'han portat a la catàstrofe. El dia que la llegenda de la nostra moneda encunyada expressi la voluntat del poble i contingui la paraula República, la pesseta reaccionarà ràpidament i sabrem quin és la seva valor real en el mercat internacional de canvis.

M. SERRA I MORET

La ciutadania davant el "cas Macià"

Són nombrosíssimes les cartes que hem rebut d'arreu de Catalunya en adhesió a don Francisco Macià i com a protesta de l'atropell que se l'ha fet víctima.

Pel seu interès especialíssim, però, ens plau de reproduir la següent carta, que ens ha transmés la "Agrupación de Obreros Vascos", d'Erando:

Muy señor nuestro y de nuestra más alta consideración: Esta Directiva, en nombre de sus numerosos asociados, envía por mediación de usted, su más franca y cordial adhesión al venerable patrio Macià, protestando de la conducta observada por las autoridades en su persona, y hacer extensiva la protesta a cuantas arbitrariedades se hayan cometido sobre el particular.

Le desea salud y libertad, por la Directiva.

El presidente,
P. de Tarradellas

Eh, quin frase, aquesta de la corbata i el "peligro"? Però alerta, senyor Estrada, alerta! No es refi gaire amb això de les corbates. Als de França els deien "sens-culottes" i vostè ja sap la feina que van fer!

Cada matí, a l'jutjat del Sud del Palau de Justícia, que és el que entén en això que se'n diu en "delitos de imprenta", hi ha des de fa uns quants dies una lluita cua de periodista, tipògrafs, directors autèntics, directores de pàl·la, conferenciants, etc., etc. Cada dia plouen les denúncies, i l'jutjat no s'enten de feina. I hi ha periodista o regent d'impremta que fa més de quinze dies seguits que compareix a declarar, citat pel jutjat.

En Balldà, el regent de "La Publicidad" treu foc pels queixals. I no és per menys. L'home se'n va al jutjat que sempre són les cinc o les sis del matí, i ara, apil·la'l cada dia a les dues perquè s'ha d'anar al jutjat.

Ja ho va dir el jutge. L'altre dia: —Hi me, sap què he pensat? Que ja vindrà, fix, un cop, cada mes. Vostès fan una llista de totes les declaracions que necessiten de mi i ja les faré totes aquell dia. Vostès s'estalviaran feina i jo podré dormir, que bé ho necessito.

En Peyró, de la "Sol", és un dels concurrents fixos a la "Penya" del jutjat del Sud. És secretari i el "senyor Peyró" coneixen i to és per aquí, "senyor Peyró" per allà. —Ja no caldrà que me'n mogui —deia l'altre dia—. Em portaré una

taula per a escriure, el llibre i el material, i així tot es quedarà a casa... I els articles ja els ensenyarà el fiscal abans d'enviar-los al diari.

Una cosa ja no és massa nova, però serà bo de recordar-la: els familiars de diversos altíssims promes (serà qüestió de buscar, amic Fabra, una altra paraula que substitueixi això de "prohom") parlen habitualment en llengua castellana, adue en la vida íntima.

Ens una mica trist. I, sobretot, no té cap mèrit, perquè està a l'abast de la colònia estuècia més atornada d'aquest món.

Ara que ens ha d'aconseguir una mica pensar que els "prohoms" ho fan per la concòrdia.

Tot sigui per la concòrdia. Amén.

El senyor Estrada troba que portar corbata i fer de revolucionari és incompatible. I el general Despujol troba

incompatibles caser estudiant i portar gorra. Ja veieu, quins casos!

I si nosaltres els ho diguéssim, són capaçs tant l'un com l'altre, de pensar-se que per ésser ministre i per ésser governador s'ha de vestir així o aixà, i s'ha de tenir un cert nombre de condicions. I ja ho veuen, hi pot arribar tothom!

I doncs ¿què farem, senyor Maluquer?

GANQUETES

El senyor Milans del Bosch e n cara...

So l'at és lecto. dels d'aris catalans hauran llegit al·lusió al senyor Milans del Bosch, ex-governador de Barcelona, i al càrrec de president del C. R. de la L. C. que ocupa. Sovint, darrera el cognom català del famós governador de la primera dictadura, hom haurà llegit aquells mateixos noms en llegim — que llegirem fin que calgui — darrera el cognom també català, del tan è la famós governador de la segona dictadura: "que e-cara no hi dimitiu".

En parlar del senyor Despujol — Ponc actual—la dimissió hipotètica es refereix al càrrec de governador. Quan hom parla del senyor Milans del Bosch — ex-governador — es refereix a la presidència del meritat Comitè Regulador, etc., etc.

Es aquest afer darrer de massa interès per tractar-lo exclusivament a base d'entrefilets o d'incisos. Val la pena de parlar-ne amb una mica d'atenció, i això és el que avui ens proposem.

El "Comitè Regulador de la Indústria Algodonera" — aquest és el seu nom — fou creat pel Govern — diguem-ne Govern — de Primo de Rivera, segons R. D. del 9 de juliol de 1926, publicat a la "Gaceta" el dia 14 del mateix mes i any.

La finalitat d'aquest Comitè és: concedir a la indústria tèxtil nacional — ho podem literalment de l'article 2 del R. D. — una compensació a les productes elaborats que exporta, d'acord amb unes determinades bases.

Aquest Comitè l'integren: un president, designat lliurement pel Govern; un vice-president, que serà el delegat de Finances de Barcelona, i una sèrie de vocals designats pel Foment del Treball Nacional, Combrs Oficials de Comerç, Navegació i Pesca, Centre Cotoner, Associació d'Estampadors i Blanquejadors, Filadors, etc.

Tots els vocals — llevat del president — són gratuïts. I al senyor Milans del Bosch, que fou el president designat pel govern Primo de Rivera hom va assignar-li la retribució anual de 20.000 pessetes, en concepte de despeses de representació i amb càrrec als cabals del Comitè.

Cal tenir en compte que els cabals del Comitè són:

a) Un 10% sobre la introducció de cotons, de cinc cèntims per quilò de cotó importat. (Tenim entès que ara són deu cèntims, en virtut de resultar l'10% insuficient.)
b) Les quantitats que l'Estat, en concepte de subvenció, subministri. (Tenim entès que, ara com ara, hi ha molts dificultats per cobrar-la.) Etc., etc.

El senyor Milans del Bosch — que de tècnic en matèria cotonera tot hom sap — que en té — fou afavorit pel Govern de la primera dictadura amb aque...

—No, home. Per les obres de la Plaça de Catalunya i la Minerva del Passeig de Gràcia.

—Per la decoració d'En Macià?

—No, home. Per les obres de la Plaça de Catalunya i la Minerva del Passeig de Gràcia.

em rebut una carta — que ha ubicat, integra, La Ven — dies anera — del senyor Pere Ralola i Molinas,

en la qual el senyor Milans del Bosch, tot i traslladar la seva residència a Madrid, no va renunciar el càrrec. Ara, ve una o dues vegades cada

Al mateix temps el senyor Rahola aprofita l'ocasió d'escriure's aquesta carta per a fer públic que "qualsevol que fos el concepte que de l'actuació d'En Macià hom pogués tenir, cal reconèixer que és l'únic que davant de les humiliacions imposades per la Dictadura, no ha de sentir la vergonya de les bravates d'abans, perquè per propi determin el i es que el següent demostraren que estaven disposats a fer quelcom més que protestes sordes i plans recatats".

Celebrem haver donat lloc al senyor Rahola a fer una declaració tan explícita, i no cal dir que li desitem molta anys de salut i bona veu per a poder-ho anar proclamant per tot arreu així.

Un company nostre va sentir de ditjos d'assistir a l'última sessió de l'Ajuntament, i anar a la plaça de Sant Jaume i va esperar que li toqués el torn

per a entrar a la tribuna que ha vist totes les verdurers i peixaterres dels mercats de Barcelona.

A les cinc en punt, un guàrdia gràfic tot ple de galons va obrir la porta, com la d'una presó, i cridant com un carreter darrera un matxo guit, va dir aquest vull i aquest no vull.

Evidentment, el nostre company, que es quedava al carrer, va protestar, i aquest guarda urbà tot ple de galons, amb paraules molt gruixudes, va fer com tants d'altres que governen, mal d'a de la seva autoritat. Després, aquest senyor engalonat, que s'anomena Turribia, o Turribia, que és un dels urbars més importants de la Guàrdia, volia detenir el nostre company.

Per sort, el senyor en qüestió es va desinflar com una bumba.

durant l'estrena d'una pel·lícula una de les actrius més concorregudes de Barcelona i amb motiu de l'assistència de determinades persones, es produí un lamentable incident entre els espectadors, alguns dels quals manifestaren solloissament la seva simpatia per aquestes persones i per la marxa amb què eren saludades, i d'altres la seva antipatia. La cosa degenerà en crits i alguna bufetada per una i altra banda.

No és hora, ara, de comentar aquesta feta. Però si l'és de dir a l'empresa del local que anuncià prèviament, quan així sigui, la possibilitat de determinades visites als actes que organitza, així el públic no serà sorprès i possiblement no caldrà anar a bufetades, com succeí l'altre dia. Els que no vulguin pots no anar a l'era, i en pens. I els que hi vagin podran aplaudir tant com vulguin i podran cridar el que els sembli, sense necessitat de molestar el veí.

mes "a presidir" — a jutjar el sou — i a fi de mes... com aquell

Entenem que no s'hi val a persistir. Entenem que això és una despesa del tot equivalent a un obsequi — completament injustific

Momotombo
Cafès torrats

Homero, 56 (Sant
Gervasi) Tel. 7.964

la rambla de catalunya

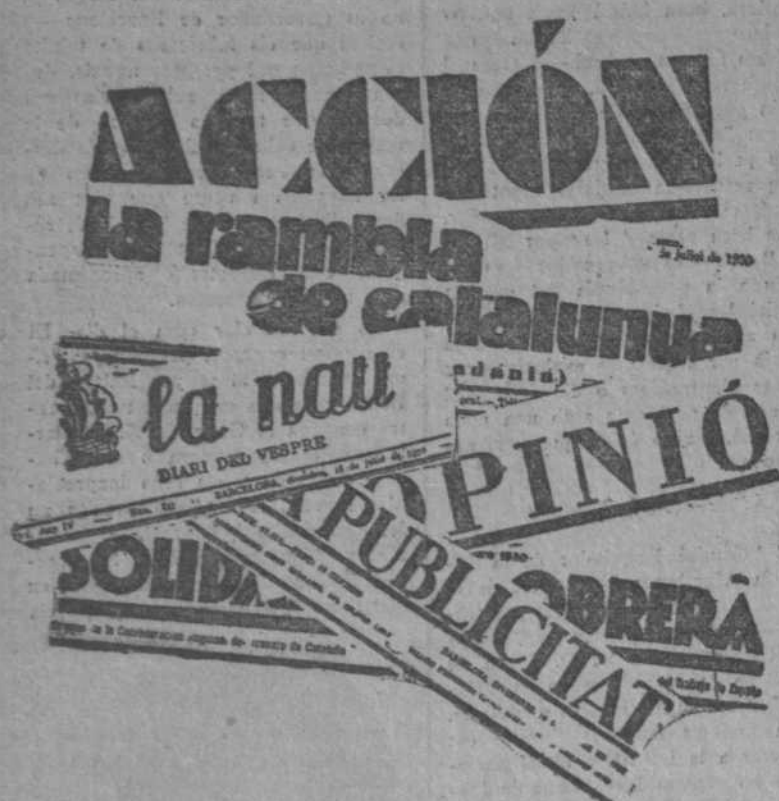
(esport i ciutadania)

COPEs ESPORT
TROFEUS ORIGINALS

Mercadé S. A.

Joieria

46 - PASSEIG DE GRACIA - 46

PREMSA

Normalitat. Qui ha dit que n'èrem lluny? Qui ha dit que ens n'havíem allunyat i que només un govern habilitat podria tornar-nos-hi? Normalitat. Ja hi som. Ja hi tornem a ésser—per dir-ho més exactament—. És la normalitat trágica d'aquella Espanya de 1898, de 1909, de 1917, de 1921, de 1923... Cavite, Santiago de Cuba, Gurugú, Barcelona, Annual... Normalitat d'agost de vagues i assemblees, de setembre de manifestacions cruentes... Normalitat de Ferrera i de Layret... Normalitat d'Arlegui i de lleis de fugues...

Ara recomença aquella normalitat, després de set anys anormals—que han tingut també, com si enyorassin velles hores vermelles, la seva hora de Vera de Bidasoa i el certí d'un Comte i d'un capità Herrera. Ara recomencem aquella normalitat, anterior a 1923. Perquè no hi falti ni un detall, heus ací els vells fantasmes que ressusciten, en una resurrecció d'anys que ja no semblava possible: Cierva, Bugallal, Romanones, García Prieto... Juntats de Defensa, Llei de Jurisdiccions, estat de guerra, persecució que no s'aturava ni a les portes dels hospitals, pistolisme, irresponsabilitat, conducció per carreteres...

Ara recomença aquella normalitat, com si en la dura lliçó no hi haguessin hagut ni una engruna d'exemplaritat.

Ara recomença. Els set anys passats no foren, certament—jo és hora de dir-ho—gaire pitjors. I encara tingueren un avantatge: el d'haver posat al descobert, com en carn viva, tots els ressorts ocults, totes les podridures amagades, totes les perjuris inconfessats, tota la mística de la carcassa que aguantava l'enorme mentida històrica que els precedia i que, en un esforç desesperat, defensava la seva persistència damunt el poble convertit en estepa, en tancat de catedral o en devesa de brans.

Passaren els set anys i recomença la normalitat. La normalitat de la Llei sense aplicació, del Parlament sense paraula, del Dret sense sentit, de la Justícia sense existència, del ciutadà sense vot, del poble sense Escola. La normalitat de la plebs que volia ésser Poble en un afany inútil. La normalitat de la nació que volia ésser Europa i se la condemnava a ésser Àfrica. Que volia ésser ciutat i se la condem-

nava a ésser aduar, a ésser tribu, fanàtica d'un déu i servidora d'un home. La normalitat d'una Catalunya que oferia ministres i d'una Espanya que veia morir, en el latifundi infinit d'Andalusia, la figura fàmica del seu camperol...

Ara recomença aquella normalitat. Vol recomençar com si els anys no haguessin passat, amb la seva dura lliçó d'exemplaritat.

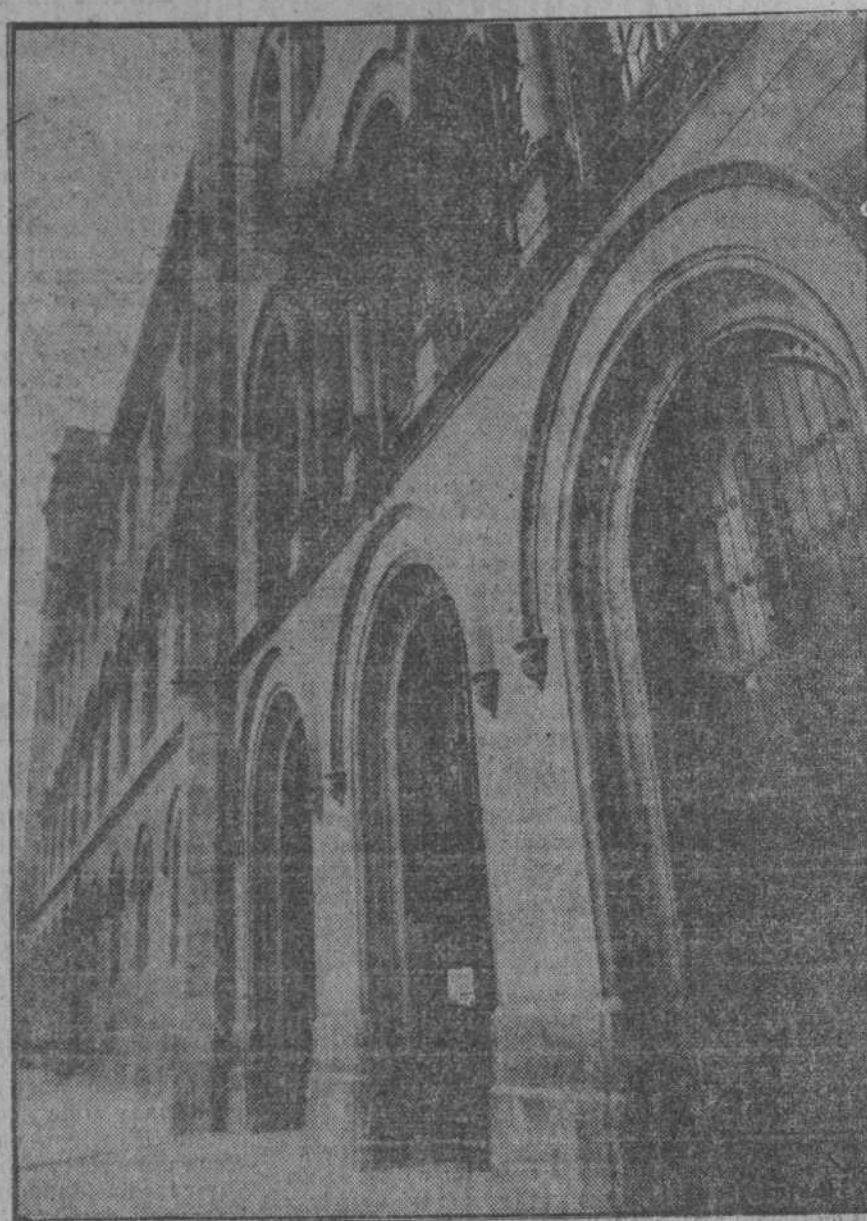
Ara recomença. Abans de 1923, les presons eren plenes de ciutadans. Després de 1923, les presons eren plenes de ciutadans. En 1930—en recomençar la normalitat sota el signe dels Berenguer i dels Despujol—les presons són plenes de ciutadans. Com si tots visquéssim en llibertat provisional, com si la Llei fos inexistent, una bona nit ha comparegut la policia i s'ha endut, ara, Companys, Lluhi, Granier, Tusó, Foix, Helios Gómez... tots aquests ciutadans, tots aquests obrers que han tingut la franquesa de dir el seu descontent, la seva amargura, la seva angonya, la seva rebeldia, la seva tristesa, el seu fàstic davant d'una subversió—d'una negació—de totes les garanties humanes.

Avui han estat ells. Demà seran ells i uns altres. Ells i qualsevol de nosaltres. Ja porten prop d'una quinzena a la presó. No hi ha cap llei que impedeixi al governador i a la policia de mantenir-los-hi durant un mes, durant tres mesos, durant un any, durant deu anys. És igual. Són detinguts governatius. Són detinguts que ningú no sap—vegis el curiós diàleg Despujol-Mola—qui ha ordenat la seva detenció. Quan es posi en clar, poden haver passat molts mesos o molts anys, i aquells companys nostres poden haver mort, allà dintre, d'angúnia i d'inanició.

Com ahir, com abans d'ahir, com sempre. Homes a la presó, sense procés; domiciliats violats per la policia, oradors detinguts, periodistes processats, ciutadans segrestats per agents de l'Estat, Universitats clausurades, armaments especials a les forces de vigilància, delació, confidència... Manifestacions reprimides a trets i Comitès de vaga—com el de Màlaga—conduïts a peu, en conducció ordinària, carreteres enllà, entre tricornis de xarol i com si

NORMALITAT!!!

Els presos governatius, els ciutadans segrestats, la Premsa perseguida, la Universitat tancada, els oradors i periodistes processats, la moneda a meitat del seu valor... ens diuen, clarament, que ens trobem en plena normalitat

CULTURA

no fos prou, gràcies a una política suïcida que ha culminat en aquesta gran atzagaiada dels Primo de Rivera, el país depauperat i la seva moneda destruïda.

Normalitat, en efecte. Ara només manquen, per tenir-la sencera, aquelles eleccions que Berenguer anuncia. Aquelles eleccions que no es guanyen ni es perden perquè ja han estat guanyades, com sempre, des del ministeri de Governació. Eleccions! Quines eleccions poden ésser les que es convoquin en un país on no es pot parlar, on no es pot escriure, on no es pot actuar, on encara és en vigor un Codi Penal creat per un poder facciós, i una Llei de Jurisdiccions que és afront a la ciutadania, i una Llei d'Ordre Públic que parteix de la base que el ciutadà és un bandoler? Quines eleccions poden ésser les d'un país on es processa el taquígraf que ha copiat un discurs, i on el delegat go-

vernatiu pot ordenar la detenció d'uns oradors, i on la força pública pot llançar-se sobre en mà damunt una multitud correcta que ha volgut rebre i homenatjar dues dames de cognom il·lustre i estimat?

Normalitat, si. Una normalitat trágica, com la d'ahir, com la de sempre. Una normalitat que viu constantment fora de la llei i que fa, cada dia, una revolució nova. Una normalitat sense cordialitat, sense emoció, sense civilitat. Una normalitat d'odis i d'obscures ignominies. Una normalitat d'acusació i de per-

secució. Una normalitat que desconexa, fins en allò més elemental, la insigne prerrogativa humana de la llibertat i l'hara civil de la fraternitat cordial.

Ah! Ja en tenim ben bé prou d'aquesta normalitat! Ja en tenim ben bé prou d'aquesta normalitat que acusa els amics empresonats de viure fora de la Llei, quan ella no ha vacilat a segrestar En Francesc Macià, que venia a acollir-se a aquesta Llei i a ordenar als seus agents que conduïssin altre cop Francesc Macià a la frontera i el lliuressin a aquella altra lamentable policia amiga que França no toleraria si enlloc d'un Tardieu hi haguessin, en el seu govern, un home d'aquelles autèntiques democràcies seves.

Ja en tenim ben bé prou d'aquesta normalitat que pot acusar la ciu-

ELECCIONS

tadania de revolucionària—la ciutadania amb corbata o sense corbata, senyor Estrada—i cada dia fa la revolució d'inventar una nova persecució a la Premsa, de perseguir un nou diari, de processar un altre periodista, de detenir un orador més, de portar un altre home a la presó. Ja en tenim ben bé prou d'aquesta normalitat que protegeix un Gualdhorce i empresona un Ramon Franco; que tolera un Albiñana i lliura un antifeixista a Mussolini; que "no troba" quatre energúmens que assalten una redacció en nom de l'ordre, i en canvi, clausura una Universitat i deté un estudiant per la simple sospita de la policia o per la baixa delació d'un confident; que no castiga un agent que—sense cap motiu—ha disparat certament sobre una multitud pacífica, i, en canvi, manté a presidis homes que tingueren la suprema dignitat d'alcacar-se contra un poder facciós...

Ja en tenim ben bé prou d'aquesta normalitat trágica d'una Espanya de pandereta i de reacció.

Protestar? De què? Ja potser no és hora de protestar. Altrament, fóra inútil. Els detinguts governatius seran alliberats quan el governador vulgui, i la Premsa serà perseguida fins que calli o fins que es vengui. Els oradors no podran parlar i els ciutadans no podran dir, lliurement, com a tots els pobles civils, la seva opinió. Els obrers seguiran essent conduïts per carreteres, entre tricornis de xarol, i la força pública seguirà essent no una reguladora de l'ordre, sinó una ene-

miga personal del ciutadà—una enemiga armada de totes armes—. Hem entrat, novament, en la normalitat. Si no ens ho digués res més, ens ho diria Cierva—1909—amb les seves visites i les seves paraules, a la portalada del Palau d'Oríent, que ha pogut ésser durant un quart de segle l'ànima que aguantava aquesta normalitat.

No, no és pas hora de protestar, únicament. És hora de gestos supremes de civilitat i de solidaritat. És hora d'emoció civil i de mudes actuacions d'eficàcia; és hora d'alcacar, enfront d'aquest mur mongòlic de què ha parlat Gabriel Alomar, el mur europeu que talli en sec el camí d'una història que vol tornar a començar.

Però la història no es recordava de l'existència d'aquell Poble que havia oblidat sempre. I avui aquell Poble està disposat a fer-se escoltar, al preu que calgui. Està disposat a exigir la primícia de la seva sobirania insigne. Aquell Poble és Catalunya, per nosaltres. Catalunya i les seves germanes d'Ibèria.

Ell té avui la paraula. Fins ara tot plegat era, potser, un problema de cap i de cor, un problema d'emoció civil. Avui, però, caldrà que sigui també un problema fisiològic. La normalitat a la qual hem entrat ja—a la qual se'n vol fer entrar—ha sabut destruir fins aquesta cosa—que no és un afer de Dret ni un afer de civilitat—que se'n diu l'economia. La pesseta a dos rals pot ésser, per a aquestes masses neutres que han estat fins avui una força morta, l'argument suprem que les galvanitzi.

JOSEP M. MASSIP

Tot l'enverinament del problema català és degut al propòsit de no voler-lo comprendre i de fer-lo víctima de l'obsessió anticaltalana de l'unitarisme monàrquic.

E. Ortega Gasset

La revolució és un fet. És inútil tot el que es faci per desmentir-la. La dictadura engendrará aquesta revolució i res no podrà ofegar-la ni aturar-la. Anem vers la República.

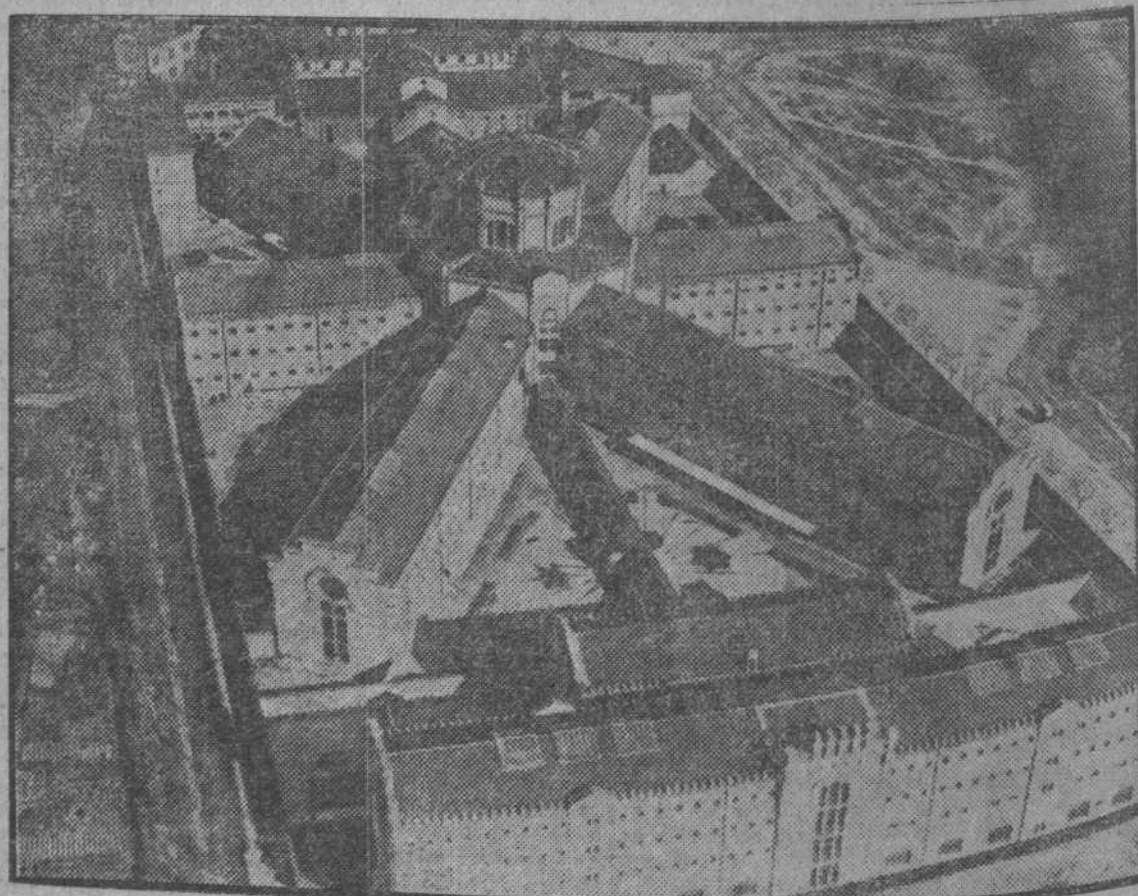
Gregorio Marañón

La normalitat no pot ésser l'obra d'aquesta altra dictadura, que en voler arribar-hi amb aquest règim intenta una cosa impossible i precipita la desfeta.

Alcalá Zamora

LLIURA: 48'50

PRESO